

15/09-2017 від 08.09.2017

Dr Janos Zakonyi
Team Leader, Key Expert 1
'Support for the Implementation of EU-Ukraine Association Agreement – A4U'
10 Muzejnij Lane, office 210, 01001, Kiev

Шановний пане Janos Zakonyi!

На Ваш запит: надати позицію Громадської організації «Всеукраїнське Братство Бджолярів України» про виконання імплементації Угоди про асоціацію між Україною та Європейським союзом (далі - СА) в галузі бджільництва України, повідомляю наступне:

Розпорядженням КМУ від 24 лютого 2016 за № 228-р схвалено Всеохоплюючу стратегію імплементації Глави IV (Санітарні та фітосанітарні заходи (далі - СФЗ)) розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» СА <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/228-2016-%D1%80> (далі - Стратегія). Стратегія СФЗ охоплює 70 заходів. У трьох розділах Стратегії СФЗ - громадське здоров'я, здоров'я тварин, фітосанітарні заходи - міститься 276 нормативних актів ЄС (в тому числі в розділі Громадське здоров'я - Основні категорії продуктів тваринного походження для споживання людиною - заходи які застосовуються до меду і продуктів бджільництва - Директива Ради 2001 / 110 / ЄС від 20 грудня 2001 року щодо меду і вказані - термін підготовки 2016, термін впровадження - 2017). Схвалений Урядом України документ визначає весь графік систематичної нормативно-правової адаптації законодавства в сфері СФЗ до законодавства ЄС в межах 2016-2020 р. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 лютого 2016 р за № 217-р затверджено План заходів з імплементації розділу IV "Торгівля та питання, пов'язані з торгівлею" Угоди про асоціацію між Україною, з одного боку, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їх державами-членами, з іншого боку, на 2016-2019 роки (далі - План заходів), де в Главі Санітарні та фітосанітарні заходи вказано <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/217-2016-%D1%80> (укр мова)

«Глава 4. Санітарні та фітосанітарні заходи

Наближення законодавства України до законодавства ЄС ([статті 59, 64](#))

Найменування завдання	Найменування заходу	Строк виконання за Угодою про асоціацію	Відповідальні за виконання	Індикатори виконання	Джерела фінансування
31. Наближення законодавства України у сфері санітарних та фітосанітарних заходів до законодавства ЄС відповідно до додатків IV-A, IV-B, IV-C та V	4) забезпечення реалізації Всеохоплюючої стратегії імплементації глави IV «Санітарні та фітосанітарні заходи» розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» Угоди	грудень 2019 р.	Мінагрополітик і Держветфітослужба МОЗ інші центральні органи виконавчої влади	прийняття нормативно-правових актів згідно із Всеохоплюючою стратегією імплементації глави IV «Санітарні та фітосанітарні заходи» розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» Угоди	

Державна служба України з питань безпеки харчових продуктів і захисту споживачів (раніше Держветфітослужба), почала діяти з 6 квітня 2016 року і розробляє нормативні документи по імплементації в українське законодавство нормативних документів ЄС згідно Главі IV (Санітарні та фітосанітарні заходи) і реалізує вказаний План заходів, використовуючи міжнародну технічну і фінансову допомогу. На офіційному обговоренні 45 нормативних документів.

Серед них НЕМАЄ нормативних документів, пов'язаних з Директивою Ради 2001/110 / ЄС від 20 грудня 2001 року щодо меду (далі - Директива).

У Міністерстві аграрної політики і продовольства України в 2015 році з ініціативи Громадської організації «Всеукраїнське Братство Бджолярів України» створено Робочу групу з питань розвитку бджільництва (далі - Робоча група). Мета - створення законодавчої бази в бджільництві України з метою забезпечення сталого розвитку та впровадження інноваційних технологій. Ми запропонували План роботи Робочої групи. Однак наші пропозиції не були враховані і два (всього!) Засідання Робочої групи 20.10.2015 р і 20.11.2015 р були присвячені тільки одному питанню - прийняти Проект Наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України «Про затвердження вимог до меду, який призначений для вживання людиною» (далі - Проект Наказу). Проект Наказу, підготовлений Міністерством аграрної політики та продовольства України, містив просто переклад на українську мову окремих розділів, Додатка I і Додатка II Директиви Ради 2001/110 / ЄС від 20 грудня 2001 року щодо меду і був створений з метою імплементації Директиви в українське законодавство.

Всі супровідні документи до Проекту Наказу не містили інформації щодо аналізу ризиків впровадження в українське бджільництво зазначеної Директиви з урахуванням того, що

впровадження Директиви повністю скасовує для експорту / імпорту меду дію Національного стандарту України ДСТУ 4497: 2005 (мед натуральний).

Наша організація запропонувала:

- провести відповідний моніторинг вироблених в Україні медів;
- провести аналіз показників якості вітчизняних медів;
- провести аналіз правил маркування;
- вивчити ризики надходження в Україну фільтрованої меду, а також меду низької якості, країну виробництва якого неможливо визначити;

(Наприклад бджолярі ЄС неодноразово заявляють про існування подібної проблеми в ЄС:

<http://lafamiliapicola.blogspot.com.ar/2015/11/apicultores-contra-la-miel-china-honey.html>

<http://www.teleprensa.com/nacional/coag-asegura-que-la-industria-paraliza-de-forma-intencionada-la-compra-de-miel-espanola-para-hundir-los-precios.html>)

- проаналізувати ризики виробництва в Україні медів низької якості за відсутності Національного стандарту;

і тільки після цього приступати до внесення відповідних змін до запропонованого Проекту Наказу, і до розробки додаткових нормативних документів.

Ми також відзначили, що прийняття даного Проекту Наказу без проведення описаного вище аналізу матиме негативний вплив на імідж бджільництва України в міжнародній конкуренції, і може завдати великої шкоди національному виробнику.

Запити отримати такий аналіз у пана О. Лозовицького не мали успіху. Наша організація, за підтримки вчених, звернулася з листами № 27/10/2015 від 20.10.2015 р, № 01/11/2015 від 20.11.2015 р, № 03/12/2015 від 03.12.2015 р. до тодішнього заступника Міністра аграрної політики та продовольства України з питань європейської інтеграції пані Рутицької В.В. У перерахованих листах було зазначено, що ринок України по продуктам бджільництва повинен бути оптимально захищеним від надходження неякісного меду і що прийняття запропонованого Проекту Наказу є передчасним.

У листах були сформувані пропозиції для подальшої роботи з імплементації Директиви, пропозиції щодо чіткої процедури імплементації Директиви з внесенням відповідних, науково обґрунтованих змін і доповнень. Пропозиції були дані також Інститутом бджільництва ім. П.І. Прокоповича. Однак жодної відповіді від Міністерства аграрної політики та продовольства України члени Робочої групи не отримали до сьогоднішнього дня.

І після двох засідань в 2015 році, на півтора року ця Робоча група припинила своє існування. Письмові та усні звернення нашої організації у Відділ міжнародної інтеграції у сфері технічного регулювання санітарних і фітосанітарних заходів в АПК Департаменту міжнародного співробітництва Міністерства аграрної політики та продовольства України (до пана О. Лозовицького) щодо необхідності активізувати роботу Робочої групи були проігноровані.

Я зустрічалася двічі навесні 2017 року з нинішнім заступником Міністра аграрної політики та продовольства України з питань європейської інтеграції пані О. Трофімцевою. Говорила про

необхідність відновлення роботи Робочої групи з питань розвитку бджільництва з метою ефективної роботи по законодавчій базі українського бджільництва безумовно на основі завдань і статей СА. Мені здавалося, що мене розуміють, тому що на зустрічах обговорювалося багато комплексних питань, які стосувалися і законодавчої бази (в тому числі Директиви), та інноваційного розвитку практичного бджільництва, екологічних аспектів і інвестицій в бджільництво.

Засідання Робочої групи було скликано 15 травня 2017 року. Було багато надій, що робота з Міністерством аграрної політики та продовольства України налагоджується. На жаль в «оновлену» Робочу групу не запросили жодного вченого, жодного викладача, які працюють в профільних наукових і навчальних закладах. Засідання було присвячено все тому ж питанню, що і 20 жовтня і 20 листопада 2015 року - прийняти Проект Наказу щодо імплементації Директиви Ради 2001/110 / ЄС від 20 грудня 2001 року по меду. І знову без проведеного моніторингу, аналізу ризиків та т д.

Підступність і абсолютне невігластво чиновників неможливо оцінити адекватно. Якби кожен бджоляр сьогодні знав які перспективи для нього готує Міністерство аграрної політики і продовольства України, так завзято просуваючи зазначену Директиву, Міністерство перетворилося б на суцільний вулик. Але бджіл шкода - загинуть в приміщенні. З цієї причини - абсолютно очевидний компонент корупції в даному питанні, коли просувається інтенсивно органом виконавчої влади бізнес інтерес певних трейдерів, продавців меду на експорт, які хочуть і будуть купувати мед не у національного виробника.

Чи буде Україна мати успіх від експорту «чужих» медів - покаже час. Але для українських бджолярів буде згубним імпорту меду з низькими показниками якості і низької вартості. Вони змушені будуть скорочувати пасіки. Відповідно зменшиться популяція бджіл в Україні. А це - продовольча криза, так як бджільництво - це бджоли і запилення. Мед - тільки супутній продукт, який необхідний бджолам для харчування.

Чиновники Міністерства аграрної політики та продовольства України НЕ повинні нехтувати правилами, вписаними в СА, вони зобов'язані виконувати роботу щодо імплементації СА, залучаючи професіоналів галузі, вчених, експертів громадських організацій НЕ Формально, а РЕАЛЬНО ГРАМОТНО - для виконання поставленого завдання.

Отже:

1. Обґрунтування необхідності прийняття Проекту Наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України щодо імплементації Директиви не містить аналізу ризиків щодо ввезення в Україну неякісного меду. В Директиві позначений для експорту / імпорту фільтрований мед, з неможливістю встановити країну його походження. Європейський досвід свідчить про те, що за вказаним маркуванням в країні надходить китайський мед дуже низької якості. Через таких ослаблених вимог, без урахування вимог чинного поки Національного стандарту на вітчизняну продукцію, буде знищений національний ринок меду. Фактично буде якісно ослаблений експорт, тому що трейдери будуть продавати не український мед, а мед змішаний з імпортним, що негативно позначиться на іміджі бджільництві України на міжнародному ринку.

Крім того, бджолярі втратять роботу, розоряться, вони не зможуть продати трейдеру свій мед за ціною, здатною зберегти рентабельність бджільницького господарства. Таким чином

зменшиться кількість бджолосімей. В результаті зменшиться ефективність запилення сільськогосподарських культур, що призведе до продовольчої кризи. Буде знищено виробництво національної продукції бджільництва, знищено експорт національного продукту, будуть розорені українські бджолярі і галузь бджільництва в цілому. Тому в Директиву необхідно внести науково обґрунтовані доповнення і зміни з метою збереження бджільництва України і цей процес повинен відбуватися в режимі консультацій з Підкомітетом з управління санітарними та фітосанітарними заходами, відповідно до ст. 74 Глави 4 СА.

2. Процедура імплементації в національне законодавство Директиви вимагає проведення моніторингу, проведення наукової експертизи, обов'язкового моделювання ризиків. І в цих процесах повинні брати участь практикуючі бджолярі України, Державна служба України з питань харчової безпеки та захисту споживачів, вчені профільних наукових і навчальних закладів України (в першу чергу Національного університету біоресурсів і природокористування України, Інституту бджільництва ім. П.І. Прокоповича), Лабораторія інструментальних методів контролю державного науково-дослідного контрольного інституту ветеринарних препаратів та кормових добавок (м. Львів), Державний та науково-дослідний інститут лабораторної діагностики та ветеринарно -санітарної експертизи (м. Київ), Українська лабораторія якості і безпеки продукції агропромислового комплексу та інші), спираючись на правові основи Законів України, в тому числі Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпеки і якості харчових продуктів» (Редакція від 05.07.2017) <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80>

3. Процедура імплементації в національне законодавство Директиви вимагає обов'язкової співпраці з Міністерством охорони здоров'я.

4. В даний час, коли процес формування національного законодавства в бджільництві ще навіть не розпочато, імплементація Директиви передчасна. Немає ніякої необхідності поспішати і ставити галочку в Плані заходів щодо імплементації СА в рядку імплементації Директиви. Якщо при написанні Стратегії хтось вписав терміни імплементації Директиви - 2017 рік, то це легко виправити, просто потрібно внести відповідні зміни у терміни імплементації. Практика внесення змін до Плану заходів з імплементації СА існує в Кабінеті Міністрів України і реалізовується досить легко при наявності аргументації. А аргументів на користь зміни термінів імплементації Директиви і наведення порядку в законодавчій базі українського бджільництва досить.

Наша організація «Всеукраїнське Братство Бджолярів України» готова взяти на себе всю організаційну і професійну роботу по встановленню законодавчої бази в українське бджільництво, в тому числі і що стосується проведення процедури імплементації Директиви. Ми дуже зацікавлені, щоб бджолярі України працювали за стандартами ЄС і продавали в країні ЄС якісну і безпечну продукцію. І ми знаємо як цього досягти, зберігши і розвиваючи український національний ринок і створюючи умови для успішної ефективної роботи національного виробника - бджоляра.

Процедура імплементації в національне законодавство Директиви повинна бути проведена в комплексі з прийняттям законодавчих та підзаконних актів в бджільництві і в першу чергу в комплексі з прийняттям поправок до Закону України «Про бджільництво»

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1492-14>, в комплексі з прийняттям змін та доповнень до наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України № 71 від 14.06.2014 р «Про затвердження Ветеринарних вимог щодо імпорту в Україну об'єктів державного ветеринарно-санітарного контролю і нагляду України» <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0768-04>, де повинні бути виписані і затверджені показники безпеки українського меду, які дуже важливі для захисту українського ринку меду. І ці показники повинні бути науково обґрунтованими і представленими українськими експертами для консультацій Підкомітету з управління санітарними та фітосанітарними заходами згідно ст. 74 Глави 4 СА.

Закон України «Про бджільництво» давно застарів. У листі № 07/12/2015 від 10.12.2015 р Міністерству аграрної політики і продовольства України наша організація «Всеукраїнське Братство Бджолярів України» направила пропозиції змін і доповнень (більше 180 поправок і доповнень) до Закону України «Про бджільництво», які розробили наші експерти, вчені, бджолярі і громадські діячі. До сьогодні (!!) ми не знаємо яка доля наших поправок і, в цілому, нашого Закону.

Відсутність комплексного законодавства України у бджільництві може привести до надходження на внутрішній ринок продукції бджільництва небезпечної за факторами, неохопленими національним законодавством, що призведе до руйнування національного ринку меду і до знищення національного виробника.

5. У зв'язку з вищевикладеним, процедура імплементації в національне законодавство Директиви повинна супроводжуватися проведенням, згідно зі ст. 74 Глави 4 СА, Сторонами взаємних консультацій в Підкомітеті з управління санітарними та фітосанітарними заходами щодо торговельних умов для продуктів бджільництва країн, членів ЄС, з урахуванням Закону України «Про бджільництво», з урахуванням Наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України № 71 «Про затвердження Ветеринарних вимог щодо імпорту в Україну об'єктів державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду України », з урахуванням інших нормативних актів, до яких повинні бути внесені розроблені правки і доповнення, а також з урахуванням необхідності розробки та впровадження Нового Національного стандарту меду, з метою захисту національного ринку і національного виробника в умовах євроінтеграції галузі.

6. Загалом, процесу імплементації Директиви повинні передувати процедури взаємного визнання еквівалентності санітарних та фітосанітарних заходів між країнами - сторонами СА, які задіяні в торговому процесі.

7. Таким чином відбудеться процес врегулювання законодавчої бази українського бджільництва до європейських вимог. Тільки так можна захистити український ринок і українського виробника від імпорту неякісної продукції, від розорення бджолярів. Тільки так можна створити інноваційну галузь, розвиток якої буде сприяти сталому розвитку аграрного сектора в цілому, збереженню навколишнього середовища і соціальному захисту селян-бджолярів.

. Повідомляю Вам також, що із зазначеного питання імплементації Директиви:

1. Я звернулася за підтримкою позиції нашої організації до Європейської Федерації бджільницьких асоціацій «Апіславія». На Асамблеї Федерації у вересні 2016 року було прийнято рішення підготувати відповідну Резолюцію Федерації для Європейської Комісії.
2. Я маю намір виступити з даного питання на засіданнях лідерів міжнародних асоціацій бджолярів - членів Міжнародної Федерації бджільницьких асоціацій Апімондія (більше 200 членів Апімондії з усіх країн світу всіх континентів), які будуть проходити під час проведення 45 Конгресу Міжнародної Федерації бджільницьких асоціацій Апімондія в Стамбулі (29.09. - 4.10. 2017 г.). На Конгресі - наша організація «Всеукраїнське Братство Бджолярів України» і я, як Голова Правління - офіційно представляємо на Асамблеях Федерації Україну, українських бджолярів.
3. Я звернулася до народних депутатів Верховної Ради України (Фракція Політичної партії «Блок Петра Порошенка», Фракція Політичної партії «Об'єднання САМОПОМІЧ») за підтримкою і пропозиціями від нашої організації «Всеукраїнське Братство Бджолярів України» проведення професійної роботи щодо процедури імплементації Директиви і щодо процедури комплексного прийняття законодавчих актів в українське бджільництво.

З повагою

Васильківський Тетяна

Голова Правління Громадської організації «Всеукраїнське Братство Бджолярів України»

Координатор Дорадчої групи з питань сталого розвитку української сторони

Експерт - радник з питань економіки, маркетингу, менеджменту, комплексного управління якістю (сільськогосподарський консалтинг)

Експерт Робочої групи з питань розвитку бджільництва Міністерства аграрної політики та продовольства України

Експерт Європейської Федерації бджільницьких асоціацій «Апіславія»

Експерт Міжнародної Федерації бджільницьких асоціацій «Апімондія».

Експерт Робочої групи «Економічне співробітництво, зона вільної торгівлі, транскордонне співробітництво» Платформи громадянського суспільства Україна-ЄС

Президент XXXXIII Міжнародного Конгресу Апімондії, Україна, 2013

Почесний член Міжнародної Федерації бджільницьких асоціацій «Апімондія»